

**راهنمای ارزیابی جامع فعالیتهای تحقیقات و فناوری
دانشگاهها / دانشکدههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی،
درمانی کشور (سال ۱۴۰۱)**

Evaluation System Guideline for Research and Technology
Activities for Iranian Universities of Medical Sciences
2022

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری
مرکز توسعه، هماهنگی و ارزیابی تحقیقات و فناوری

تیرماه

تیرماه

۱۴۰۲

به نام خدا

مقدمه

برنامه ارزشیابی فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور که در سال ۱۳۸۰ برای اولین بار و برگرفته از تعریف سازمان جهانی بهداشت از عملکرد نظام تحقیقات سلامت تدوین گردید، اکنون پس از گذشت بیش از دو دهه، به چنان بلوغ و بالندگی دست یافته که علاوه بر توجه به تولیدات پژوهشی، اهمیت پژوهش‌های انجام شده جهت دستیابی به محصول و استفاده از فناوری را نیز در نظر گرفته و ردپای پژوهش‌های انجام شده را در بهبود سلامت مردم و مولفه‌های موثر بر آن می‌جوید و این، همان دورنمای زیبایی است که ایران را برخوردار از عادلانه‌ترین نظام تحقیقات مرتبط با سلامت می‌بیند.

ارزشیابی سال ۱۴۰۱ با استعانت از خداوند متعال و با اعمال اندکی تغییرات، به بررسی چهار محور اصلی حاکمیت و رهبری، تولید و ترجمان دانش، تولید فناوری و اثرگذاری در دانشگاه‌های علوم پزشکی خواهد پرداخت. در محور حاکمیت و رهبری، برنامه راهبردی و اولویت‌های استخراج شده تحقیقات و فناوری، در کمیته‌های علمی تخصصی مستقر در ستاد، بررسی و بازخوردهای مناسب ارایه خواهد شد. در زیرمحور ساختار تحقیقات و فناوری، شاخص‌های مربوط به دفتر اطلاعات و انتشارات علمی دارای بیشترین تغییر در محتوا و امتیازات بوده است. محور تولید و ترجمان دانش، دارای تغییرات اندک در امتیازدهی برخی شاخص‌ها مانند افزایش امتیاز ترجمان دانش می‌باشد. محور فناوری، تغییراتی در سقف امتیاز نداشته و محور اثرگذاری با حفظ سقف امتیاز، طی جلسات متعدد کارشناسی، شاهد به روز رسانی و ایجاد شفافیت بیشتر در تدوین شاخص‌ها بوده است.

لذا انتظار می‌رود، همانند سنوات گذشته و به نحو مقتضی اطلاع‌رسانی گسترده در سطح دانشگاه علوم پزشکی صورت گرفته و کلیه مستندات لازم جهت ارایه به دفاتر مربوطه (بخش ساختار تحقیقات و فناوری) و یا بارگذاری در سامانه ارزشیابی توسط کارشناسان محترم مسؤول ارزشیابی دانشگاه، آماده گردد. بدیهی است تاریخ و نحوه بارگذاری و یا ارسال مستندات متعاقباً اطلاع‌رسانی خواهد شد. پیشاپیش از حسن همکاری و مساعدت کلیه معاونین محترم تحقیقات و فناوری، مدیران محترم پژوهشی و کارشناسان محترم ارزشیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی تقدیر و تشکر بعمل می‌آید.

جدول شماره ۷-۶: بخش‌های مهم و کلیدی محور اثرگذاری تحقیقات و فناوری

ردیف	زیر محور	حوزه فعالیت / شاخص‌ها	مستندات مورد نیاز اثرگذاری	امتیاز به ازای واحد شاخص	سقف امتیاز
۱	طرح‌های اثرگذار بر تصمیم‌گیری	طرح‌های تحقیقاتی / فناوریانه مصوب که در سال ارزشیابی منجر به:		در سطح شهرستان تا ۲۰ امتیاز، در سطح استان تا ۵۰ امتیاز در سطح ملی تا ۱۰۰ امتیاز	۴۵۰ امتیاز
		- ابلاغ قوانین یا دستورالعمل‌های جدید بر اساس نتایج تحقیق	- نامه ابلاغ قانون / دستورالعمل به ذی‌نفعان به همراه مستند مربوطه (متن قانون / دستورالعمل جدید)		
		- ابلاغ اصلاح قوانین قدیمی بر اساس نتایج تحقیق	- نامه ابلاغ اصلاحیه به ذی‌نفعان به همراه مستند مربوطه (دستورالعمل اصلاح شده)		
		استفاده از نتایج پژوهش‌های سفارش محور توسط سازمان سفارش دهنده	- مستند مربوط به : الف - سفارش طرح ب - قرارداد طرح ج - دریافت اعتبار د- ارایه نامه تاییدیه از بالاترین مقام مسؤول در سازمان سفارش دهنده مبنی بر استفاده از نتایج تحقیق با ذکر دقیق نوع و محل اثرگذاری به همراه مستندات مرتبط		
		ابلاغ راهنماهای بالینی / بهداشت عمومی / ابزار کمک تصمیم‌بیماران /... توسط بالاترین مقام مسؤول	- نامه ابلاغ به همراه مستند مربوطه		
۲	طرح‌های اثرگذار بر وضعیت سلامت	طرح‌های تحقیقاتی / فناوریانه مصوب که در سال ارزشیابی منجر به تغییر در وضعیت سلامت مردم شده است. مصادیق مربوطه شامل : - تغییر در شیوع یا بروز بیماری - ارتقای کیفیت زندگی - افزایش طول عمر - کاهش میزان مرگ و میر و... می باشد.	ارایه پژوهش / مستند مبنی بر تغییر در : - شیوع یا بروز بیماری / کیفیت زندگی / افزایش طول عمر / کاهش میزان مرگ و میر و...		

ردیف	زیر محور	حوزه فعالیت / شاخص‌ها	مستندات مورد نیاز اثرگذاری	امتیاز به ازای واحد شاخص	سقف امتیاز
۳	طرح‌های اثرگذار بر مولفه‌های موثر بر سلامت	<p>طرح‌های تحقیقاتی / فناوریانه مصوب که منجر به تغییر در مولفه‌های موثر بر سلامت در سال ارزشیابی گردد.</p> <p>مصادیق مربوطه شامل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - کاهش عوامل خطر - افزایش تامین عدالت در سلامت - کاهش آسیب‌های اجتماعی - کاهش تورم و رشد تولید - تغییر عوامل محیطی مانند کاهش آلاینده‌های محیطی - افزایش امنیت غذایی - افزایش سواد سلامت - کاهش مخاطرات شغلی - اشتغال‌زایی و بکارگیری نیروی انسانی 	<p>انجام پژوهش / مستند مبنی بر تغییر در:</p> <ul style="list-style-type: none"> - عوامل خطر - عدالت در سلامت - آسیب‌های اجتماعی - رشد تولید و کاهش تورم - عوامل محیطی مانند کاهش آلاینده‌های محیطی - امنیت غذایی - سواد سلامت - مخاطرات شغلی - اشتغال‌زایی (سند مرتبط: ارایه لیست بیمه و گواهی اشتغال بکار) 	در سطح شهرستان تا ۲۰ امتیاز، در سطح استان تا ۵۰ امتیاز در سطح ملی تا ۱۰۰ امتیاز	
۴	طرح‌های اثرگذار بر ارایه خدمت	<p>طرح‌های تحقیقاتی / فناوریانه مصوب که منجر به بهبود کیفیت ارایه خدمات سلامت در سال ارزشیابی گردد.</p> <p>مصادیق تغییر شامل افزایش:</p> <ul style="list-style-type: none"> - مقبولیت - دسترسی - مناسبت - اثربخشی - کارایی - ایمنی 	<p>- انجام پژوهش / مستند مبنی بر بهبود کیفیت ارایه خدمات سلامت</p>		

ردیف	زیر محور	حوزه فعالیت / شاخص‌ها	مستندات مورد نیاز اثرگذاری	امتیاز به ازای واحد شاخص	سقف امتیاز
۵	طرح‌های اثرگذار بر حوزه آموزش	طرح‌های تحقیقاتی / فناوریانه مصوب که منجر به تغییر در حوزه آموزش علوم سلامت در سال ارزشیابی گردد. مصادیق تغییر شامل: - تغییر در کوریکولوم آموزشی - تعریف رشته‌های جدید - اصلاح فرایندهای آموزشی	- نامه ابلاغ بالاترین مقام مسؤول در خصوص تغییر در کوریکولوم آموزشی / تعریف رشته جدید / اصلاح فرایندهای آموزشی - انجام پژوهش مبنی بر بهبود کیفیت آموزش در اثر تغییرات ابلاغ شده	در سطح شهرستان تا ۲۰ امتیاز، در سطح استان تا ۵۰ امتیاز در سطح ملی تا ۱۰۰ امتیاز	
۶	شاخص‌های اثربخشی اجتماعی اقتصادی در حیطه علم‌سنجی	اثربخشی اقتصادی با شاخص‌های ذیل توسط پایگاه استخراج می‌گردد: Citing – Patent Count (C-P), Patent-Cited Output (P-CS), Patent-Citations Scholarly Count (P-C) and Patent-Citations per Scholarly Output (P-C/S) for economic impact, اثربخشی اجتماعی با سه شاخص ذیل محاسبه می‌گردد: Mass Media (MM), Media Exposure (ME) and Field-Weighted Mass Media (F-WMM) for societal impact.	داده‌ها بر اساس پایگاه Scival استخراج می‌شود	عدد خام استخراج شده	۵۰ امتیاز

ملاحظات:

- در بررسی طرح‌های تحقیقات / فناوری اثرگذار، تاریخ تصویب طرح محدودیت زمانی نداشته و تنها تاریخ ایجاد اثر مربوط به سال ارزشیابی می‌باشد.
- سقف امتیاز محور اثرگذاری ۵۰۰ می‌باشد. - به ایجاد اثر در سطح شهرستان تا سقف ۲۰ امتیاز، در سطح استان تا سقف ۵۰ امتیاز و در سطح ملی تا سقف ۱۰۰ امتیاز تعلق می‌گیرد.
- در ردیف ۶، امتیاز واحد ابتدا بر اساس عدد خام استخراج شده از پایگاه محاسبه شده و سپس بر اساس بالاترین عدد بدست آمده در تیپ با سقف امتیاز ۵۰، نرمالیزه می‌شود.
- در تمامی سطوح اثرگذاری، ارایه مستندات ذیل الزامی می‌باشد:

- ✓ پروپوزال طرح تحقیقاتی / فناوری
- ✓ مصوبه شورای پژوهشی / شورای فناوری / دفتر ارتباط با صنعت و یا سایر مراجع ذیصلاح
- ✓ گزارش نهایی یا پیشرفت کار طرح تحقیقاتی / فناوری
- ✓ تکمیل اظهارنامه ایجاد اثر در سامانه ارزشیابی
- ✓ مستندات ذکر شده مبنی بر اثرگذاری طبق ردیف‌های ۱ تا ۵